NAUKA O SOCJOKOMUNIKACJI W PARADYGMACIE PRZEMIAN SEMANTYCZNYCH: WYZWANIA SPOŁECZNE, TRENDY EDUKACJI I DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ

Zbiór materiałów IV Międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej online, 23 maja 2024 r.

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНА НАУКА В ПАРАДИГМІ СМИСЛОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ: СУСПІЛЬНІ ВИКЛИКИ, ТРЕНДИ ОСВІТИ І ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, 23 травня 2024 року

Redakcja naukowa:
Zoia Sharlovych
Tetiana Hyrina

Łomża – Irpiń, 23.05.2024

УДК 811.161.2:316.7(06)
ББК 81.2(Укр)я431
У 45

Redakcja naukowa: Zoia Sharlovych, Tetiana Hyrina

У 45 Nauka o socjokomunikacji w paradygmacie przemian semantycznych: wyzwania społeczne, trendy edukacji i działalności zawodowej [wydanie elektroniczne] : zbiór materiałów IV Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji online, Irpiń - Łomża, 23 maja 2024 r. / Redakcja naukowa: Zoia Sharlovych, Tetiana Hyrina. Irpiń: Państwowy Uniwersytet Podatkowy; Łomża: Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży. Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2024. 181 s. Format PDF ; wydanie online ; repozytorium instytucjonalne.

Rozpatrzone i zatwierdzone na posiedzeniu Rady Naukowej Kierunku Technologii Społecznych i Humanitarnych, Sportu i Rehabilitacji Państwowego Uniwersytetu Podatkowego (protokół nr 11 z dnia 28 maja 2024 r.)

Recenzenci:

Anastasiia Bessarab, doktor hab. nauk w zakresie komunikacji społecznej, profesor, profesor Zakładu Psychologii i Pracy Socjalnej, Khortytska Narodowa Academia Edukacyjno-Rehabilitacyjna, Ukraina;

Viktoriia Kovpak, doktor hab. nauk w zakresie komunikacji społecznej, docent, profesor Zakładu Komunikacji Społecznej i Działalności Informacyjnej, Zaporoski Uniwersytet Narodowy, Ukraina.

Rada Redakcyjna:

Tetiana Hyrina, doktor hab. nauk w zakresie komunikacji społecznej, docent, kierownik Zakładu Komunikacji Społecznej, Literatury i Kultury, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

Inna Zaitseva, PhD w zakresie nauk pedagogicznych, docent, docent Zakładu Komunikacji Społecznej, Literatury i Kultury, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

Nataliia Zykun, doktor hab. nauk w zakresie komunikacji społecznej, profesor, dziekan Kierunku Technologii Społecznych i Humanitarnych, Sportu i Rehabilitacji, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

Olena Kalyta, PhD w zakresie nauk pedagogicznych, docent, docent Zakładu Komunikacji Społecznej, Literatury i Kultury, Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina;

Nataliia Moshenets, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska;

Zoia Sharlovych, PhD w zakresie nauk pedagogicznych, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska.

ISBN 978-83-971711-7-6
DOI https://doi.org/10.58246/FBDD3601

Zbiór zawiera materiały IV Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji Online, która odbyła się 23 maja 2024 r., zorganizowanej przez Zakład Komunikacji Społecznej, Literatury i Kultury Kierunku Technologii Społecznych i Humanitarnych, Sportu i Rehabilitacji Państwowego Uniwersytetu Podatkowego. Publikacje odzwierciedlają kierunki i wyniki badań naukowych dotyczących następujących zagadnień tematycznych: współczesny wymiar przemian globalizacyjnych w komunikacji społecznej; polityka informacyjna i bezpieczeństwo komunikacyjne w kontekście innowacji technologicznych; wpływ polityki informacyjnej państwa na rozwój środowiska cyfrowego w sferze mediów, reklamy i relacje publiczne, językowy aspekt działalności informacyjnej mediów tradycyjnych i nowych mediów itp.

Publikacja przeznaczona jest dla szerokiego grona czytelników zainteresowanych omawianymi zagadnieniami.

Zbiór został opracowany na podstawie gotowych materiałów dostarczonych przez autorów. Za kompletność i rzetelność przedstawionych faktów i przepisów odpowiadają autorzy publikacji. Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za materiały przekazane do publikacji.

Źródło grafiki zamieszczonej na okładce: URL: https://um.kpnu.edu.ua/2021/05/27/uchast-u-i-mizhnarodnij-naukovo-praktychnij-konferentsii-sotsiokomunikatsijna-nauka-v-paradyhmi-smyslovykh-transformatsij-trendy-osvity-i-profesijnoi-diialnosti-prof-marchuk-l-m-dots-ladyniak-n-b/

Wydawnictwo: MANS w Łomży

© Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Ukraina, 2024
© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska, 2024

УДК 811.161.2:316.7(06)
ББК 81.2(Укр)я431
У 45

Наукова редакція : Зоя Шарлович, Тетяна Гиріна

У 45 Соціокомунікаційна наука в парадигмі смислових трансформацій: суспільні виклики, тренди освіти і професійної діяльності [Електронне видання] : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, Ірпінь – Ломжа, 23 травня 2024 р. / Наукова редакція : Зоя Шарлович, Тетяна Гиріна. Ірпінь : Державний податковий університет ; Ломжа : Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі. Видавництво : MANS w Łomży, 2024. 181с. PDF-формат ; мережеве видання ; інституційний депозитарій.

Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету (протокол №11 від 28 травня 2024 року)

Рецензенти:

Бессараб Анастасія, д-р наук із соц. ком., професор, професор кафедри психології та соціальної роботи Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії, Україна;

Ковпак Вікторія, д-р наук із соц. ком., доцент, професор кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності Запорізького національного університету, Україна.

Редакційна колегія:

Тетяна Гиріна, доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, професор, завідувач кафедри соціальних комунікацій, словесності та культури, Державний податковий університет, Україна;

Інна Зайцева, к. п. н., доцент, доцент кафедри соціальних комунікацій, словесності та культури, Державний податковий університет, Україна;

Наталія Зикун, декан факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, Державний податковий університет, Україна;

Олена Калита, к. п. н., доцент, доцент кафедри соціальних комунікацій, словесності та культури, Державний податковий університет, Україна;

Наталія Мошенець, Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща;

Зоя Шарлович, к. п. н, Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща.

ISBN 978-83-971711-6-9
DOI

Збірник містить матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції, що відбулася 23 травня 2024 р. на базі кафедри соціальних комунікацій, словесності та культури факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету. Публікації відображають напрями та результати наукових досліджень, присвячених таким актуальним питанням: сучасний вимір глобалізаційних перетворень соціальних комунікацій, інформаційна політика та комунікаційна безпека в контексті технологічних інновацій, вплив інформаційної політики держави на розвиток цифрового середовища у сфері медіа, рекламної діяльності та зв'язків з громадськістю, мовний аспект інформаційної діяльності традиційних і новітніх медіа та ін.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться окресленою проблематикою.

Збірник сформований з готових матеріалів, наданих авторами. За повноту та достовірність викладених фактів і положень відповідальність несуть автори публікацій. Видавець не несе відповідальності за надані до публікації матеріали.

Джерело графіки на обкладинці: URL: https://um.kpnu.edu.ua/2021/05/27/uchast-u-i-mizhnarodnij-naukovo-praktychnij-konferentsii-sotsiokomunikatsijna-nauka-v-paradyhmi-smyslovykh-transformatsij-trendy-osvity-i-profesijnoi-diialnosti-prof-marchuk-l-m-dots-ladyniak-n-b/

Wydawnictwo: MANS w Łomży

©Державний податковий університет, Україна 2024
©Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі, Республіка Польща, 2024

Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy
Ministerstwo Finansów Ukrainy
Ministerstwo Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy
Państwowy Uniwersytet Podatkowy, Zakład Komunikacji Społecznej, Literatury i Kultury (Irpin, Ukraina)
Międzynarodowa Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (Rzeczpospolita Polska)
Wyższa Szkoła Ekonomii (Bydgoszcz, Polska)
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (Rzeczpospolita Polska)
Wydział Zarządzania Przedsiębiorstwem
Uniwersytet w Zagrzebiu (Chorwacja)
Uniwersytet Biznesu w Katowicach (Rzeczpospolita Polska)
Wydział Zarządzania, Polska
Politechnika Opolska (Opole, Rzeczpospolita Polska)
Politechnika Śląska (Rzeczpospolita Polska)
Międzynarodowa Akademia Informatyki (Kijów, Ukraina)
Chortycka Akademia Narodowa, Zakład Projektowania (Zaporoże, Ukraina)
Narodowy Związek Dziennikarzy Ukrainy

PODZIĘKOWANIA

Instytucjom edukacyjnym, które wzięły udział w odbytej konferencji, wyrażamy wdzięczność za planowaną współpracę. Znaczna liczba współorganizatorów z różnych części Ukrainy i Europy świadczy o wysokim poziomie zainteresowania partnerów rozwojem i pogłębianiem kierunków naukowych w obszarach komunikacji społecznej, filologii, kultury i sztuki, a także perspektywami dalszych badań naukowych na poziomie multidyscyplinarnym. Dorobek naukowy zawarty w raportach i publikacjach szczegółowo analizuje trendy edukacyjne, wyzwania społeczne i działalność zawodową nauk społeczno-komunikacyjnych w paradygmacie przemian semantycznych.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство фінансів України
Державний податковий університет (факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації; кафедра соціальних комунікацій, словесності та культури (м. Ірпінь, Україна)
Міжнародна Академія Прикладних Наук в Ломжі (Республіка Польща)
Вища Школа Економіки (м. Бидгощ, Республіка Польща)
Економічний Університет У Катовіцах (Республіка Польща)
Загребський Університет (Хорватія)
Катовіцький Університет бізнесу (Республіка Польща)
Опольська Політехніка (Республіка Польща)
Сілезький Технологічний Університет (Республіка Польща)
Міжнародна Академія Інформатики (м. Київ, Україна)
Хортицька Національна Академія (м. Запоріжжя, Україна)
Національна Спілка Журналістів України

ПОДЯКА

Висловлюємо вдячність за планомірну співпрацю закладам освіти, які долучились до проведеної конференції. Значна кількість співорганізаторів із різних куточків України та Європи свідчить про високий рівень зацікавленості партнерів у розвитку та поглибленні наукових напрямів у галузях соціальних комунікацій, філології, культури й мистецтва, а також про перспективність подальших наукових досліджень на мультидисциплінарному рівні. Наукові надбання, висвітлені у доповідях і публікаціях, підтверджують ґрунтовність розуміння учасниками освітнього процесу ролі трендів освіти, суспільних викликів і професійної діяльності соціокомунікаційної науки в парадигмі смислових трансформацій.

ЗМІСТ

Панель 1. СУЧАСНИЙ ВИМІР ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

ВОРОНОВА Вілена
КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ІННОВАЦІЙНА PR ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІМІДЖУ ТА РЕПУТАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 10

ДАВИДЧЕНКО Інна
ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ..... 22

ЗАЙКО Леся
АНТРОПОЛОГІЧНІ ВИМІРИ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ..... 26

ІВАНЮХА Тетяна, ГОРУЛЬКО Юлія
НОВІТНІ ФОРМИ ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРОДУКТІВ І ПОСЛУГ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ДОСВІД УКРАЇНСЬКИХ І ПОЛЬСЬКИХ БІБЛІОТЕК 29

КАЛИТА Олена
ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕМАТИКИ У ГАЛУЗІ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ..... 33

КРУЧКО Людмила
СМІХ ЯК БОЛЮЧА ЗБРОЯ УКРАЇНЦІВ НА ВІЙНІ..... 36

СЕМЕНЮК Ангеліна
РОЛЬ ВОЄННОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА..... 39

ФЕДОРЧУК Георгій,
ІНВЕСТИГАТИВНА ЖУРНАЛІСТИКА У ДОКУМЕНТУВАННІ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ..... 42

ШКІЛЬНЮК Володимир
ТЕРАПЕВНИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГУМОРУ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ОГЛЯД ТЕМАТИКИ ТА ФОРМ ПОШИРЕННЯ КОНТЕНТУ..... 45

ЯГОДІНА Аліна,
УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ..... 48

Панель 2. ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ТА КОМУНІКАЦІЙНА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

АНДРОСЮК Ігор ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ..... 52

БАБИЧ Катерина
КОРПОРАТИВНЕ ВОЛОНТЕРСТВО: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ..... 54

ВЕРТИПОРОХ Вікторія
ВІЙНА ЯК ТРИГЕР ПОСТУПУ РОЗСЛІДУВАЛЬНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ..... 58

ДЖОЛОС Олег
РЕГУЛЮВАННЯ МЕДІА: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ ПРАВОВІ НОРМИ ЩОДО МЕДІА ПІД ЧАС ВІЙНИ..... 61

ЗОСИМ Сергій
ВІРУСНІ ОБРАЗИ УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРЕМОГИ НА ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМАХ СУЧАСНИХ МЕДІА..... 64

КАЛИТА Тетяна
РОЛЬ ЖУРНАЛІСТІВ У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ ПІД ЧАС ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ..... 67

КЛЮЧКА Сергій
ДО ПИТАННЯ АНАЛІЗУ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ..... 70

НАУМЕНКО Ліана
ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ ТЕМИ ВІЙНИ В УКРАЇНСЬКИХ ЗМІ..... 73

ПОЛОЗ Олена
ГУМОР ЯК СКЛАДОВА ЦИФРОВОЇ ДЕМОКРАТІЇ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ..... 76

ПРОНЕВИЧ Олексій
КОНЦЕПТУАЛЬНО-ПРАВОВІ ІМПЕРАТИВИ ПІДВИЩЕННЯ МЕДІАГРАМОТНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ..... 79

СОВА Маргарита, ДЄНІЖНА Світлана
МІЖНАРОДНИЙ ДИСКУРС ЗІ СТВОРЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВІЙНИ..... 86

ПАНЕЛЬ 3. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ НА РОЗВИТОК ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА У СФЕРІ МЕДІА, РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ

ГИРІНА Тетяна
РОЛЬ ПРОЗОРОСТІ ТА ДОВІРИ ДО ЕКОНОМІЧНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ У ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ..... 91

ІВАНЕЦЬ Тетяна, БОРИСЕНКО Аліна
ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО БРЕНДУ В СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ 94

ІВАНЕЦЬ Тетяна, БОРИСЕНКО Орина
СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ПРОСУВАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО КВЕСТРУМУ "ГОТЕЛЬ ПЕКЛО" ЗА ДОПОМОГОЮ ІНСТРУМЕНТІВ РЕКЛАМИ ТА SMM..... 97

КИЯНИЦЯ Євгенія, КИЯНИЦЯ Іван
КОНЦЕПЦІЯ МЕДІАЛОГІЇ З ОГЛЯДУ НА АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕРСОНІФІКОВАНОГО МЕДІАСПОЖИВАННЯ..... 101

МІЩЕНКО Олексій
РОЛЬ МЕДІА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОЗОРОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ПРОЦЕСІ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ... 104

LYSAK Iryna, KUPRIANOVA Anastasiia
THE IMPACT OF THE WAR ON READERS' PRIORITIES AND PERCEPTIONOF MEDIA MESSAGES..... 107

ПОЛТОРАК Ольга
РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У ФОРМУВАННІ ІМІДЖУ АРМІЇ..... 110

ПАНЕЛЬ 4. МОВНИЙ АСПЕКТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАДИЦІЙНИХ І НОВІТНІХ МЕДІА

ДУХНІЧ Євгеній
СТАНОВЛЕННЯ ЖАНРУ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ..... 114

ЗИКУН Наталія
НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС І ЗМІНА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ОРІЄНТИРІВ: ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ..... 117

КОЗАК Валентина
ПОМИЛКИ В МЕДІАТЕКСТАХ ЯК НАСЛІДОК ПОРУШЕННЯ ПРАВОПИСНИХ НОРМ І ПРИЧИНА ПОШИРЕННЯ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ..... 125

ЛЕБІДЬ Ольга
МОВНИЙ АСПЕКТ В РОБОТІ МЕДІА: СТИЛЬ МОВЛЕННЯ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ, ЗАГРОЗИ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ..... 128

SYNOWIEC Aleksandra
THE IMAGE OF UKRAINIAN REFUGEES IN POLISH SOCIAL MEDIA DISCOURSE. THE ANALYSIS OF STEREOTYPING STRATEGIES..... 132

ТУРЧАК Олена,
ГОЛОФРАЗИС ЯК ЛЕКСИКО-СИНТАКСИЧНИЙ СПОСІБ УТВОРЕННЯ ОКАЗІОНАЛЬНИХ СЛІВ У МОВІ ПРЕСИ..... 134

ЧУМАК Олександр
ТІКТОК ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ ПРОСУВАННЯ ПРОУКРАЇНСЬКОГО КОНТЕНТУ..... 136

Панель 5. ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

ABATUROV Olexandr, NIKULINA Anna
TEACHING CLINICAL REASONING..... 138

БАБКО Наталя
КУЛЬТУРА МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ ПРАЦІВНИКІВ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ..... 143

ГОРЧЕНКО Марина
ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ МОВИ У ПРОФЕСІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ..... 147

ЛАДИНЯК Наталія, СУКАЛЕНКО Тетяна
ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ..... 152

СОЛОП Анастасія
КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ФАХІВЦЯ... 156

Панель 6.ТЕНДЕНЦІЇ Й ТРЕНДИ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ СФЕРИ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

АЛДАНЬКОВА Галина
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ “РЕКЛАМА І ЗВ’ЯЗКИ ІЗ ГРОМАДСЬКІСТЮ 159

БЕРЕЗЕНКО Віта
ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ СФЕРИ РЕКЛАМИ ЗВ’ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ: МІКС МОДЕЛЕЙ ЯК ТРЕНД..... 163

ДІДКІВСЬКА Карина
ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СФЕРИ ОСВІТИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ..... 166

ЮДЕНКОВА Олена
КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІЛОТНОГО ПРОЄКТУ «СУЧАСНІ НАВИЧКИ ДЛЯ ЗРОСТАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА РИНКУ ПРАЦІ» 168

ЯСЕНЧУК Христина
КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОМПОНЕНТ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛА..... 174

Панель 7. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ У МЕДІА-СЕРЕДОВИЩІ: ВИКЛИКИ, ЗАГРОЗИ, ПЕРЕВАГИ

ПЕРМЯКОВ Дмитро
ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛУ..... 178

Наталія Зикун,
докторка наук із соціальних комунікацій, професорка,
декан факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та
реабілітації Державного податкового університету,
м. Ірпінь, Україна

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПРАВОПИС І ЗМІНА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ОРІЄНТИРІВ: ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРЕХІДНОГО ПЕРІОДУ

Оновлення правописних норм української мови у 2019 році було підготовлене тривалим періодом і суспільних, і власне мовних змін. Питання еволюції правопису, його зумовленості екстра- й інтралінгвальними чинниками має значну бібліографію – від І. Огієнка до більш пізніх наукових розвідок і сучасних досліджень філологів, фахівців із соціальних комунікацій (В. Гнатюк, Г. Гримашевич, Л. Марчук, Т. Московець, В. Німчук, О. Тараненко, П. Селігей, Н. Стеблина, інші). Зміни в правописі відображають еволюцію мови, а також впливають на її зрозумілість і відповідність сучасним стандартам комунікації. Тому адаптація правопису до сучасних потреб сприяє збереженню актуальності мови та полегшує її використання.

Частота змін у правописі мови може варіюватися від країни до країни і від мови до мови і залежить від багатьох факторів, включаючи політичні, культурні та мовні тенденції. Деякі країни можуть проводити значні реформи правопису лише раз на кілька десятиліть, інші можуть вносити невеликі зміни кожні декілька років.

Запровадження нових правописних норм може відбуватися через різні засоби, як-то: 1) офіційні рішення: уряди або інші відповідальні органи (наприклад, різного роду мовні комісії) можуть оголошувати нові правила і законодавство щодо правопису; 2) освіта: шкільна та університетська освіта відіграють важливу роль у впровадженні й поширенні нових правил, оскільки вони формують мовну свідомість молодого покоління; 3) засоби масової комунікації: ЗМК, такі як книги, газети, радіо, телебачення, інтернет-медіа, можуть поширювати і популяризувати нові правила правопису серед громадськості; 4) мовні активісти: групи та організації, які працюють на користь збереження та розвитку мови, можуть просувати нові правописні норми; 5) спільне використання, мовленнєва практика: Чим більше людей використовує нові правила правопису в письмовому та усному мовленні, тим швидше вони стають загальноприйнятими.

Для української мови і її кодифікації 2019 р. став знаковим. Він ознаменувався прийняттям декількох важливих державних документів: 25 квітня було схвалено Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» [3] (він змінив закон «Про засади державної мовної політики», визнаний неконституційним); 22 травня постановою КМУ №

437 «Питання українського правопису» схвалено нову редакцію «Українського правопису» [4], а 17 липня розпорядженням КМУ №596 – Стратегію популяризації української мови до 2030 р. «Сильна мова – успішна держава» [5]. Відтоді, згідно зі статтею 117 Конституції України, «постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України є обов'язковими до виконання», тобто тепер «Український правопис має бути щоденно під рукою не тільки в редакторів чи коректорів, а й у всіх громадян України – для навчання й викладання, для приватного й публічного листування, для ведення блогу чи створення реклами, для виконання службових обов'язків і для спілкування в побуті» [6]. Ці законодавчо-нормативні акти створили хороші правові передумови для зміцнення статусу української мови як державної, кодифікування з урахуванням сучасного стану й перспектив розвитку та передбачення системи різнорівневих заходів для активного розширення її функціональності. Однак лише цього недостатньо – без активного культивування сучасних норм, без заходів для реалізації програми державної підтримки.

3 червня 2019 р. остаточний текст нової версії «Українського правопису» був опублікований на офіційних веб-сайтах Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України. На перехідний період було виділено п'ять років, тобто до червня 2024 року чинними вважалися і старі, і нові правила, щоб носії мови могли з ними звикнутися і засвоїти їх. Перехідний період був потрібний і для оновлення програмного забезпечення, оскільки, наприклад, старі версії Microsoft Office не розпізнають нові варіанти слів і вважають їх неправильними.

Медіапростір є особливо важливою сферою комунікації, де однаковою мірою відбувається формування й культивування мовних норм. Тому важливо розуміти ситуацію щодо дотримання чинних правописних правил медійниками та впливати за потреби на її покращення.

Завданням дослідження було встановлення рівня дотримання нових правописних норм в українських медіа, зокрема і в регіональних, після завершення перехідного періоду, встановленого для їх впровадження.

Для аналізу ми обрали декілька ЗМІ, всеукраїнських і регіональних,різних за сферою поширення, охопленням аудиторії: «Україна молода», «День», «Дзеркало тижня» та регіональні медіаресурси «СтарконCity», «БіляївкаCity», «Тернопільстка мережева газета», «Подільські вісті». Аналізували вибірково публікації на їхніх сайтах за 2019-2024 рр.

ЗМІ відіграють важливу роль у закріпленні нових правописних норм, оскільки мають значний вплив на громадську думку та мовну практику в різних форматах: 1) через інформаційне поширення й популяризацію: ЗМІ можуть інформувати громадськість про нові правила правопису через різні медійні формати, можуть акцентувати увагу на нових правописних нормах, роблячи їх більш помітними та доступними для широкого кола читачів та глядачів

(практично кожне із проаналізованих медіа вмістило матеріал про запровадження з 3 червня 2019 р. нових правописних норм); 2) будучи взірцем для наслідування: використання нових правописних норм у медіатекстах може служити прикладом для мовців; 3) завдяки мовному просвітництву: ЗМІ можуть вести мовні рубрики, де пояснюються нові правила правопису та наводяться приклади їх застосування. Однак, як вказують фахівці, «учителі, та й журналісти, на жаль, ще слабко послуговуються правилами нової редакції українського правопису» [1] .

Оскільки ЗМІ є важливим каналом для сприяння розповсюдженню та усвідомленню нових правописних норм у суспільстві, предметом нашої уваги було використання в обраних для аналізу ЗМІ нормативних форм, закріплених Правописом – 2019.

За результатами моніторингу можна констатувати поступове впровадження нових правописних норм сучасними медіа. Деякі ЗМІ активно пристосовуються до нових правил правопису та стандартів мовлення, використовуючи їх у своїх публікаціях. Це є позитивним кроком на шляху модернізації та стандартизації мовної практики. Однак нами фіксувалися й певні правописні анормативи в ЗМІ через різні причини, серед яких, очевидно, можна назвати консервативність, недоліки у мовній підготовці журналістів і працівників редакцій чи відсутність чіткого розуміння нових правил, брак часу на доведення до рівня досконалості медіатексту.

У будь-якому випадку, впровадження нових правописних норм у ЗМІ є важливим етапом у процесі адаптації мови до сучасних вимог та стандартів, а також в сприянні мовному розвитку та стандартизації.

Усі зміни, закріплені новим українським правописом, фахівці ділять на дві групи: 1) обов'язкові, або остаточні (передбачають лише один, новий, варіант написання); 2) ті, що передбачають декілька варіантів (старий і новий є однаково прийнятними). Причому, змін зазнали лише 5% правил [2]. Ми простежили, як використовуються медійниками саме обов'язкові норми, які передбачають лише один правильний варіант, відмінний від закріпленого в попередній редакції Правопису. Для узагальнення обрали декілька, на нашу думку, найпомітніших правописних новацій:

1) написання пів з іншими словами окремо;
2) написання разом з іншими словами іншомовних частин міні-, міді, максі-, екс-, віце-, флеш-, бліц-, прес-, медіа- тощо;
3) написання окремих слів (проєкт, священник тощо);
4) написання назв державних свят.

Написання пів з іншими словами окремо [7, с.52]. Написання пів з іншими словами окремо в аналізованих медіа переважно відповідає правописній нормі – причому в усі роки, починаючи з 2019: «За пів дня на Хмельниччині додалося 111 хворих на COVID-19 (Старкон.City, 28.08.2020); «Пів сотні хлопців та дівчат взяли участь у чемпіонаті Старокостянтинівської спортивної школи»

(Старкон.City, 19.11.2023); «Після перемоги вона пішки пройшла Німеччину, Польщу та пів України, щоб повернутися до отчого дому» (Старкон.City, 07.03.2024); «Єврокомісія виділила на виробництво снарядів пів мільярда євро» (Україна молода, 15.03.2024). Варто зауважити, що написання пів окремо від наступного слова фіксувалося нами і в більш ранніх текстах, що можна розцінювати як закономірність і виправданість цієї форми, підготовленої мовленнєвою практикою.

Проте нерідко в аналізованих медіа трапляються й ненормативні варіанти написання: «І тільки за півдня прийшла до тями від несподіванки» (Старкон.City, 23.07.2020); «За півроку на Старокостянтинівщині народилося 210 нових жителів» (Старкон.City, 23.07.2021).

Написання слів з першою іншомовною частиною, що визначає кількісний вияв чого-небудь (вищий від звичайного, дуже високий, слабкий, швидкий та ін.): бліц-, максі-, міді-, мікро-, міні-, флеш- тощо; слова з першими часто вживаними іншомовними частинами на голосний і приголосний, зокрема: прес-, медіа- тощо (відповідно до §35 Правопису-2019) [7, с.49].

Узагальнення медійної практики на матеріалі обраних для аналізу ЗМІ дало підстави для висновку, що у написанні таких слів спостерігається непослідовність. Можна говорити про приблизно однакове співвідношення старих, неправильних, і нових, нормативних варіантів написання. Наведемо приклади з аналізованих ЗМІ. Так, у «Біляївка.City» в різні роки використовуються декілька варіантів ненормативного вживання частки екс- – написання з дефісом і окремо: «Екс-керівник Одеської обласної екстреної медицини підозрюється в розтраті 0,5 млн гривень» (19 січня 2023 р.); «Екс керівницю податкової Одещини та її заступника відправили за ґрати: пропонували і брали хабарі» (09 листопада 2023 р.). Написання, які не відповідають правописній нормі, фіксуються і в інших ЗМІ: «Берінчик викликав на бій екс-бійця UFC» (ДТ, 22.03.2021).

Більше того, подеколи спостерігається непослідовність і різнобій у написанні таких слів у межах однієї публікації: так, у дописі в «Біляївка.City» за 14 липня 2023 року фіксуються написання ексдепутат (правильне) і екс-депутат (неправильне): «Ексдепутата Затоківської селищної ради та спільників підозрюють в оборудках із землею на мільйони. … На Одещині екс-депутат разом зі спільниками привласнили 15 земельних ділянок на узбережжі Чорного моря». Те саме простежується в цьому ж медіа в матеріалі за 11 листопада 2020 р.: «Екс-голова Одеської ОДА Сергій Гриневецький може знову очолити область. … Кабінет міністрів на сьогоднішньому засіданні розглядатиме кандидатуру екснардепа двох скликань Сергія Гриневецького в якості нового очільника Одеської обласної державної адміністрації». У матеріалі із заголовком «День місцевого самоврядування: у Старокостянтинові вітали посадовців, депутатів та екс-мерів» також простежується строкате написання неправильних варіантів (і з дефісом, і окремо) – і жодного правильного

варіанту: «У залі зібралися депутати міської ради, члени виконавчого комітету, працівники структурних підрозділів, екс міські голови Старокостянтинова (Старкон.City, 09.12.2019).

Не краща ситуація з написанням у медійних текстах слів з цими іншомовними елементами і в інших регіональних виданнях: «Екс-депутату Тернопільської обласної ради ВАКС продовжив строк дії особистих зобов'язань» (Тернопільська мережева газета, 18.05.2024); «Трьох екс-військових з Хмельниччини підозрюють у держзраді за перехід на бік росії» («Подільські вісті», 12.07.2023).

Попри фіксовані порушення правописних норм, маємо в низці матеріалів і правильне слововживання: «Справу про незаконне збагачення ексвійськкома Борисова скерували до суду» (Біляївка.City, 15.04.2023); «Львівський обласний ТЦК очолив ексвоєнком Тернопільщини» (Тернопільська мережева газета, 22.03.2021); «Президент нагородив медаллю ексголову Тернопільської ОДА, який захищає Україну» (Тернопільська мережева газета, 18.05.2024) тощо.

Поки не можна говорити про повноцінне входження в ужиток правильних варіантів написання слів з іншими іншомовними частинами, як свідчать фіксовані нами приклади непослідовного дотримання правил написання слів з іншими іншомовними частинами, вказаними в різних пунктах §35 чинного Правопису: *бліц-, флеш-, міні-, максі-, віце-, прес-, медіа-:*

неправильне слововживання: «У Тернополі провели благодійний турнір з міні-футболу» (Тернопільська мережева газета, 24.10.2024); «Раніше провели потужні чемпіонати з міні-футболу, футзалу, баскетболу, волейболу» (Подільські вісті, 20.04.2024); «Директор закладу згадує і про те, що учні, які опановують спеціальність кухаря, створили свою міні-компанію «Студент Бекері» із виготовлення домашньої випічки, яку успішно реалізовують у ліцеї та за його межами» (Подільські вісті, 21.03.2024); «Другого дня відбувся відкритий чемпіонат та два бліц-турніри» (Біляївка.City, 13.10.2020); «Ситник також зазначив, що міні- і максі-олігархи, які банально хочуть закрити питання по своїх справах, впливають на корупційний цикл всередині країни» (ДТ, 15.12.2020); «Бійці Збройних сил України дали відсіч противнику і придушили його вогневу активність, повідомили в прес-центрі штабу ООС» (ДТ, 30.10.2020); «Як уточнили у прес-службі поліції, загиблий – 33-річний місцевий житель, якого рідні та правоохоронці розшукували з листопада 2023 року» («Подільські вісті», 22.05.2024);

правильне написання: «Рада звільнила Олександра Кубракова з посади віцепрем'єра» (Україна молода, 09.05.2024); На пресконференції в Укрінформі Дмитро Шкрабатовський, голова Української федерації банків продовольства (УФБП), нагадав, що понад 14,6 мільйона українців потребують гуманітарної допомоги (Україна молода, 29.05.2024); «Про це повідомляє enkorr з посиланням на пресреліз Консалтингової групи «А-95»» (ДТ, 25.03. 2021),

Усі три зафіксовані в різні роки слововживання з частиною *флеш-* у виданні «Біляївка.City» не відповідають нормам нового правопису: «Також програмою передбачені деякі заходи, що не передбачають фінансування. Це флеш-моби здоров'я, профілактичні зустрічі лікарів зі школярами, батьками» (Біляївка.City, 24.01.2019); «Вже відбувся флеш-моб "Вертутка", а також встановили національний рекорд та зафіксували: найбільшу вертуту України спекли у Біляївці» (Біляївка.City, 28.09.2019); «Для всіх присутніх патріотичний флеш-моб подарувала школа танцю «Інфініті» (керівник Віталіна Федорова)» (Біляївка.City, 25.09.2022). У медіа «Подільські вісті» зафіксовано нормативне написання: «У Деражнянському відділі культури, національностей та релігії, який очолює Микола Васильович Черкаський, до Дня вишиванки відбувся яскравий флешмоб під назвою «Бережи українське – одягни вишиванку»» (23.05.2024).

Написання окремих слів (*проєкт* та однокореневі слова – через *є; священник* з двома -нн) [7, с.157, с.35]. Аналіз ЗМІ засвідчив, що входження в ужиток варіантів написання відповідно до Правопису – 2019 ще потребує певного часу, оскільки фіксуються правильні і неправильні написання слів, правопис яких змінено в 2019 р.

Наведемо деякі приклади неправильних варіантів: «Територія людяності: у «Карітас Старокостянтинів» реалізовують новий проект і надають допомогу» (Старкон.City, 06.08.2022); «Новини воєнного часу. Старокостянтинівщина. Вогонь Миру, нова уніформа, благодійний проект» (Старкон.City, 22.12.2023); «Заборона УПЦ МП: Стефанчук обіцяє компроміс щодо «болісного» законопроекту» (Україна молода, 22.05.2024).

У липні 2023 р. у «Біляївка.City» фіксуємо нормативний варіант написання слова проєкт: «ДТЕК Одеські електромережі долучився до міжнародного проєкту із захисту білого лелеки», а вже через місяць – анорматив: «Найближчим часом на Одещині розпочнуться роботи з проектування будівництва чотирисмугової автодороги Одеса-Рені в напрямку портів Ізмаїльського району» (Біляївка.City, 13.08.2023).

Регулярніше використовують нормативні варіанти у всеукраїнських виданнях: «Міністерство оборони України закликає парламентарів визначити пріоритетним законопроєкт № 6569-д, яким передбачене створення Військової поліції» (День, 01.06.2024); «5 червня відкриття фотопроєкту «Слова ледь голосніші за ніч» одеського митця Олега Дімова» (День, 28.05.2024).

Написання слова *священник* замість старого варіанту *священик* також не стало поки що безкомпромісною нормою, хоча переважають-таки нормативні варіанти з двома -нн: «Як в умовах карантину будуть освячувати вербу та пасхальні кошики: коментар біляївського священника» (Біляївка.City, 01.04.2020); «Священник, який перейшов в ПЦУ: про православний булінг та "русскомірний" вплив на Одещині» (Біляївка.City, 24.02.2023). Написання слова з двома -нн зафіксоване нами ще в 2017 р., що свідчить про його

підготовленість усним мовленням: «Майже двадцять років тому в нашому місті з'явився новий житель, який одразу привернув увагу всієї громади. "Священник – без бороди та в джинсах! Молодий. Сучасний… занадто сучасний", – говорили за спиною (Біляївка.City, 15.09.2017). Хоча вже після прийняття нового правопису, за іронією, у цьому ж виданні фіксуються старі варіанти у цьому ж виданні: «Творча зустріч з гітарою та піснями в Свято-Успенському храмі: співав священик Михайло Секержинський» (Біляївка.City, 10.12.2019); «Я дуже вдячний всім майорівцям за допомогу і підтримку, – говорить Михайло Секержинський. – Бо священик один на селі – це, як комбайнер один, як тракторист один: навряд чи щось зможе сам зробити» (Біляївка.City, 28.07. 2020); «Із затриманими виховну бесіду провів священик, який благословив їх на захист країни» (Біляївка.City, 16.09. 2023).

У назвах державних свят України (відповідно до § 52, п. 2, прим. 1 Правопису – 2019) з великої букви пишемо всі слова: День Конституції Украї́ни, День Незале́жності Украї́ни, День Собо́рності Украї́ни [7, с.81].

Це переважно відображається і в аналізованих ЗМІ: «До речі, зараз бібліотека разом із друзями-меценатами готується до святкування 30-річчя Дня Незалежності» (День, 2021); «День прапора та День Незалежності України через розв'язану росією війну знову проходитиме з обмеженнями (Старкон.City, 23.08. 2023); «Відкриті міські змагання з велоспорту на шосе «Тур братів Стародубів» серед ветеранів присвячені Дню Незалежності України» (Старкон.City, 19.08.2019); «Благодійним заходом і патріотичним фестивалем: у Біляївці відзначили День Незалежності України» (Біляївка.City, 25.08.2023).

Зазвичай центральні ЗМІ, такі як національні газети, журнали та телеканали, швидше використовують нові правописні норми порівняно з регіональними ЗМІ. Це, очевидно, можна пояснити більш широким охопленням аудиторії та більшим впливом, що зумовлює ретельнішу увагу до використання нових правописних норм; журналісти центральних ЗМІ часто мають вищий рівень професійної підготовки та дотримуються стандартів журналістської етики, у тому числі й мовних. Тому вони можуть бути більш чутливими до змін у правописі; центральні ЗМІ можуть виступати своєрідним взірцем для регіональних видань, надаючи приклад використання нових правописних норм і стимулюючи ширше їх упровадження. Однак це зовсім не означає, що регіональні ЗМІ не використовують нові правописні норми. Багато з них також активно адаптуються до змін у мовній практиці, задовольняючи потреби своєї аудиторії.

Таким чином, можемо констатувати, що потрібна активізація роз'яснювально-популяризаційної роботи щодо норм Правопису української мови – 2019, зокрема, і через медіа, підвищення кваліфікації працівників редакцій, більшою має бути вимогливість журналістів до себе, а редакцій – до своїх співробітників, що сприятиме формуванню комфортного

функціонального україномовного середовища, підвищення престижу й авторитетності української мови як державної [5].

Список використаних джерел:

1. Карпенко Т. Проєкт і топ: Мовознавиця розповіла, наскільки українці за п'ять років звикли вживати нові слова. URL: https://uworld.news/news/novyi-ukrainskyi-pravopys-1009646.html.
2. На лекції з української мови столичним держслужбовцям розтлумачили новий правопис. URL: https://www.5.ua/suspilstvo/na-lektsii-z-ukrainskoi-movy-stolychnym-derzhsluzhbovtsiam-roztlumachyly-novyi-pravopys-video-195077.html.
3. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст.81. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text.
4. Питання українського правопису: Постановою КМУ від 22 травня 2019 р. № 437. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2019-%D0%BF#Text.
5. Про схвалення Стратегії популяризації української мови до 2030 року "Сильна мова - успішна держава": Розпорядження КМУ від 17 липня 2019 р. № 596-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/596-2019-%D1%80#Text.
6. П'ять років із новим правописом! URL: https://mova.gov.ua/news/piat-rokv-z-novym-pravopysom.
7. Український правопис. Київ, Науково-виробниче підприємство «Видавництво "Наукова думка" НАН України», 2019. 393 с.